

Vašek, Antonín

Anima candida

In: *Jan Firbas ve vzpomínkách*. Kroupa, Jiří (editor). Vyd. 1.
Brno: Masarykova univerzita, 2003, pp. 75-76

ISBN 8021031093

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/126932>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

nečné, nezaměnitelné svou úhledností, na první pohled působící klidně, vyrovnaně a laskavě. Pokud rukopis může něco vypovídat o člověku, pak v tomto případě se v něm nejvíce zrcadlí harmonie, pevná vůle, důslednost a nezdolná energie. A ještě něco bylo pro profesora Firbase charakteristické: nikdy nepsal osobní dopisy na psacím stroji.

Dopisů i osobních setkání pak bylo za léta hodně při nejrůznějších příležitostech – v Brně, v Praze, v Cikháji, i mimo republiku na různých konferencích. Vzpomínám, jak profesor Firbas uchvátil svým výkladem veliký, nabitý konferenční sál na jedné konferenci v Gentu před několika málo lety, kde vedl dvouhodinový „workshop“ o funkční perspektivě větné. Výklad měl skvěle připraven, byl vynikající řečník a přesvědčivý diskutér. Když jsem se ho potom ptala, odkud stále bere tolik energie, měl odpověď pohotově – řekl mi s úsměvem: Víte, já musím pracovat, já jsem za tím účelem chráněn památkovým úřadem.

Pracoval intenzivně do posledních týdnů svého života. Vzpomínat na něj budu s úctou i s úsměvem.

prof. PhDr. Antonín Vašek, CSc.

Anima candida

S naším vzácným oslavencem jsem se poprvé setkal v poslední čtvrtině let čtyřicátých v Anglickém semináři Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně jako nastupující posluchač anglistiky. Byl to mladý, čerstvě graduovaný asistent tehdejšího vedoucího profesora Anglického semináře FF Josefa Vachka. O několik let později mne pak v posledním roce mého studia jako jeden z mých fakultních učitelů seznamoval s metodikou a praxí vyučování angličtiny. Snad proto, že to byl pedagog mladý (jak se později ukázalo, o pouhé čtyři roky starší nežli já, a já byl přitom o čtyři léta starší nežli moji ročníkoví spolužáci) a přitom v anglistice důkladně poučený, a co víc: neváhající potřebným adeptům svého oboru na požádání kdykoli nezištně pomoci, a to vždy s milým úsměvem a bez jakéhokoli povýšenectví, spíše jako starší, chápající bratr, bylo nasnadě, že

studenty přitahoval. Ani já jsem nečinil výjimku. Třebaže jsem se pošetile domníval, že již něco o anglickém jazyce vím (měl jsem na UP v Olomouci složenou tzv. praktickou univerzitní zkoušku z angličtiny, prázdniny strávené u anglických přátel v Anglii, vedení kursu angličtiny pro své studentské vrstevníky a přátele v Přerově), byly mé znalosti angličtiny v porovnání s Firbasovými značně povrchní, nejednou spíše intuitivní, a teprve u něho jsem nacházel vždy logicky zdůvodněnou odpověď na všechny rozmanité otázky svého anglistického tápání. Postupně jsme se začali i osobně blíže seznamovat. Jen velmi ponenáhlu se přede mnou odkrývaly jednotlivé rejstříky Firbasovy osobnosti, ve své sumě poměrně uzavřené, nadobytě moudré, prosáklé lidstvem. A protože nás vedle problematiky lingvistické navzájem pojilo i společné křesťanské ideologické zázemí (třebaže on byl evangelík, já římský katolík), padli jsme si do oka a krok za krokem se stali dobrými přáteli: řešivali jsme společně různé drobné i závažnější osobní problémy, které před nás a naše rodiny doba politické nesvobody přinášela. Tento stav trval zhruba půl století, až do jeho nedávného nečekaného odchodu, kdy ho náš Pán povolal a poskytl mu nepochybně nesrovnatelně vyšší odměnu za jeho příkladné celoživotní postoje a chování, nežli to v různých podobách učinily všechny ty četné mezinárodní vrcholné vědecké instituce, nevyjímaje ani kteroukoli ze zahraničních univerzit, které ho nadaly svým čestným doktorátem.

Zdá se takřka nemožné stanovit základní osobnostní rys Jana Firbase, protože všechny vždy existovaly ve vzájemném kauzálním sepětí. Při sledování různých milníků jeho životní dráhy se může zdát, že jednou ta, jindy ona stránka byla v daném případě dominantní, výrazně převyšující, ba přímo zastíňující stránky ostatní. A přece si dovoluji soudit, že takový atribut jeho vpravdě charismatické osobnosti existoval. Byla to její prosycenost hojností obojí lásky: *lásky k Bohu i lásky k bližnímu*. Obojí láska u našeho vzácného oslavence existovala, pokud to jen o lidském jedinci možno prohlásit, v trvalé, dokonalé symbióze. Od této základny se pak odvíjela veškerá Firbasova činnost, všechny jeho životní postoje. Bylo to jeho *epiteton constans*.

Nakonec chci v této souvislosti připomenout přítelova konejšívá slova, kterých v hovoru se mnou užíval jako účinného hojivého prostředku: „*Buď dobré mysli, Toníku. Deo volente...*“